

MILLAINEN ON SINUN TARINASI?

Työväline maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden mielenterveystaitojen tukemiseen

Saatteeksi

Millainen on sinun tarinasi? – on työväline oman maahanmuuttoprosessin käsittelemiseen. Tästä liitteestä löydät työvälineelle kolme erilaista menetelmää, jotka ovat kehitetty varhaiskasvatuksen toimintaympäristöihin. Työskentelyn tavoitteena on tukea maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden mielenterveystaitoja.

Lapsille ja perheille tulee antaa aikaa tutustua materiaaliin. Materiaali voidaan laittaa esille yhteisiin tiloihin, jossa se on sekä lasten, että perheiden nähtävillä. Materiaali voidaan esitellä perheille vanhempainilloissa. Lasten kanssa työskentely voidaan aloittaa materiaalin yhteisellä hämmästyksellä ja siitä keskustelulla.

Reissu-Tii tutustuu perheisiin – menetelmän tavoitteena on vahvistaa perheiden ja varhaiskasvatuksen välistä luottamusta ja osallistaa perheitä yhteisen kokemuksen kautta. Työskentelyn tarkoitus on lisätä ymmärrystä moninaisuudesta ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on myös edistää ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä

Lähdetään matkaan Tiin kanssa! – menetelmän avulla tutustutaan maahanmuuttoprosessin vaiheisiin leikin ja toiminnallisuuden kautta. Tarkoituksena on lisätä lasten osallisuutta ja toimijuutta. Leikki ja toiminnallisuus tukevat lasten oppimista, kehitystä ja hyvinvointia.

Miltä Tiistä tuntuu? – tunnetyöskentelyn avulla harjoitellaan tunnetaitoja maahanmuuttoprosessin näkökulmasta. Tunteita opetellaan tunnistamaan ja nimeämään, sekä pohditaan syitä niiden taustalla. Taito säädellä tunteita auttaa lasta vuorovaikutuksessa ja vastoinikäymisissä.

Olemme kehittämistyössämme pyrkineet huomioimaan kielitaitoa, osallisuutta ja lasten toimijuutta. Menetelmiä voidaan hyödyntää yksilö- pienryhmä- tai ryhmätyöskentelyssä. Työskentelyn tueksi olemme luoneet taustatarinan ja erilliset kuvakortit, jotka löytyvät tästä liitteestä. Menetelmät ja ohjeistukset ovat sovellettavissa ja niitä voidaan hyödyntää itselleen ominaiseen tapaan.

Joona Karhunen ja Mona Kauneela

Sisällys

Tiin taustatarina	4
Reissu-Tii tutustuu perheisiin	6
Lähdetään matkaan Tiin kanssa!	9
Miltä Tiistä tuntuu?	12
Irralliset kuvakortit työskentelyn tueksi	15
Kuvien lähteet	1

Tiin tarina

Tämä on tarina pienen pienestä jäniksenpoikasesta nimeltä Tii, joka asui perheineen onnellisina Kaninkolon ruhtinaskunnassa. Siellä asuivat myös kaikki sukulaiset ja ystävät. Tiin lempipuuhaa oli vieraillla sukulaisten luona, sekä hauskat leikit ystävien kanssa. Olosuhteet Kaninkolon ruhtinaskunnassa kuitenkin muuttuivat yllättäen. Yhtäkkiä kotona ei ollut enää turvallista ja Tii joutui perheensä kanssa muuttamaan nopeasti toiseen maahan.

Vanhemmat sanoivat, ettei kaikkea vanhasta kodista voida pakata mukaan. Läheisten, sekä tavaroiden ja lelujen jättäminen Kaninkoloon tuntui ikävältä. Tii valitsi rakkaan pehmolelunsa mukaan tuomaan turvaa, sekä muistuttamaan kivoista leikeistä Kaninkolossa. Oli aika suuren muutoksen, eikä Tii oikein tiennyt, mitä siitä pitäisi ajatella.

Matka uuteen maahan oli jännittävä ja kaikki kasvot ympärillä olivat yhtäkkiä ihan vieraita. Muut puhuivat ihan outoa kieltä, eikä Tii ymmärtänyt sanaakaan. Kun vihdoinkin saavuttiin uuteen kotiin, Tii ihmetteli hiljaisuutta ympärillään. Kaninkolossa oli aina elämää, mutta täällä ei näkynyt ketään missään.

Koko perheellä oli hyvä tunne uudesta kotimaasta ja Tii aloitti innokkaana päiväkodin. “Ehkä täältä saan uusia kavereita, joiden kanssa voin leikkiä”, Tii pohti. Uudet kaverit, leikit, erilaiset tavat ja ruoka uudessa maassa olivat hieman hämmentäviä, mutta tuntuivat ihan hauskalta. Uutuudenviehätys alkoi kuitenkin karista ja pikkuhiljaa Tii huomasi ikävöivänsä Kaninkolon ruhtinaskuntaan. Vanha kotimaa tuntui monin paikoin paremmalta. “Meidän ruokammeikin oli paljon parempaa”, Tii julisti ja työnsi ruokapöydässä lautastaan pois.

Kotiväki vaikutti myös onnettomalta. Pienetkin vastoinkäymiset tuntuivat suurilta pettymyksiltä. Tunteet olivat kaikilla pinnassa, itketti ja ärsytti. Kotona katsottiin usein uutisia Kaninkolon ruhtinaskunnasta ja soiteltiin sinne jääneille sukulaisille ja ystäville. Läheisistä oli mukava kuulla, mutta Tiitä pelotti Kaninkoloon jääneiden sukulaisten ja ystävien puolesta. Joskus pelotti niin paljon, että maha tuli kipeäksi.

Tii tunsu olonsa välillä levottomaksi ja surulliseksi. Onneksi perheenjäsenet yleensä huomasivat ja silloin Tii pääsi käpertymään lohduttavaan syliin. Huoli helpotti, kun koko perhe oli yhdessä, eikä kaikki enää jatkuvasti huolehtineet Kaninkolon tilanteesta. Tiistä tuntui hyvältä, että myös päiväkodissa aikuiset ja uudet kaverit huomasivat, kun harmitti. ”On kivaa, kun muut välittävät minusta”, Tii ajatteli.

Jonkin ajan kuluttua olo jo helpotti ja ikävän tunteet muuttuivat iloksi. Uusien kavereiden kanssa löytyi yhteinen kieli, leikit olivat hauskoja ja ruokakin alkoi maistua paremmalle. Aina välillä Kaninkolo kävi Tiin mielessä, mutta se ei aiheuttanut enää ikävää tai surua. Elämä sujui ja tuntui ihan tavalliselta arjen iloineen ja suruineen.

Reissu-Tii tutustuu perheisiin

Tavoite: Tämä menetelmän tarkoituksena on vahvistaa kotien ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä, sekä lisätä ymmärrystä moninaisuudesta ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on myös edistää ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä.

Tarvikkeet: Hyödyntäkää työskentelyssä rekvisiittaa, kuten jänis - pehmolelua, reppua ja Tiille askarrettua omaa passia. Tulosta jokaiselle lapselle oma täydennettävä sarjakuva Suomen Mielenterveysseuran verkkosivuilta.

Valmistelut: Osallista lapsiryhmää mahdollisimman paljon alkuvalmisteluihin ja sanoita työskentelyä lapsille jo ennen Tiin reissuun lähtöä. Pakatkaa reissureppuun Tiin taustatarina (seuraavalla sivulla), saatekirje perheille, täydennettävä sarjakuva ja Tiin oma passi. Voitte hyödyntää valmista taustatarinaa tai lasten kanssa sadutustyöskentelyllä luoda Tiille uuden tarinan. Jokainen ryhmän lapsi saa vuorollaan viedä Tiin mukaan kotiin. Tii ja sarjakuva palautuu takaisin päiväkotiin ja jokaisen lapsen perhe esitellään ryhmässä vuorollaan.

Hei!

Tii haluaa tutustua ryhmän kaikkiin perheisiin ja nähdä uusia paikkoja. Tii on matkannut päiväkotiin toisesta maasta. Kiitos kun olette toivottaneet Tiin tervetulleeksi kotiin! Tiillä on mukanaan satu, jossa hän kertoo tarinansa. Käykää tarina yhdessä läpi. Millaisia asioita haluaisitte kertoa Tiille teidän perheestänne? Tämä on teidän perheenne yhteinen juttu, keskustelkaa ja täydentäkää kirjoittamalla tai piirtämällä tyhjiä kenttiä:

1. Ensimmäiseen tyhjään kenttään voitte esittäytyä Tiille. Keitä perheeseen kuuluu? Oletteko asuneet tai vierailleet muualla kuin Suomessa, missä?
2. Toiseen kenttään voitte kertoa, mikä on perheessänne mieleistä yhteistä puuhaa? Voitte näyttää Tiille ottamalla hänet mukaan touhuihin!
3. Oho, Tii ei tahdo syödä! Onkohan Tii tottunut erilaiseen ruokaan? Kertokaa, mikä on teidän perheenne suosikkiruoka? Voitte pohtia, mikähän voi olla Tiin suosikkiruoka?
4. Tii näyttää pahantuuliselta. Oletko huomannut, että sarjakuvassa Tii kantaa mukanaan pehmolelua? Nyt sitä ei näytä olevan mukana. Onko sinulla omaa turvallista esinettä? Haluatko kertoa mikä se on? Voit esitellä omasi Tiille.
5. Tii näyttää vielä olevan surullinen, onkohan sillä ikävä kotimaahan? Me kaikki kohtaamme joskus ikävän tunnetta. Kuinka teidän perheessänne lohdutetaan? Mitä haluaisitte sanoa Tiille?
6. Lohdutus auttoi, Tii on taas iloinen. Hurraa! Lähdetään leikkimään, näytä Tiille mikä on sinun lempileikkisi! Voitte kertoa viimeiseen tyhjään kenttään, mikä on teidän perheenne yhteinen lempileikki?

Millainen on sinun farinasi?

1.

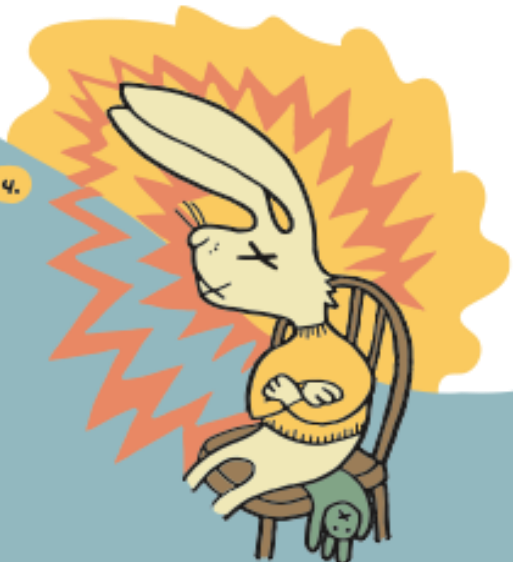
2.

3.

4.

5.

6.

Lähdetään matkaan Tiin kanssa!

Tavoite: Kyseessä on kuvitteellinen muuttomatka uuteen maahan. Tavoitteena on tutustuttaa lapsia leikillisyyden ja toiminnallisuuden kautta maahanmuuttoprosessiin. Menetelmällä tuetaan lasten osallisuutta ja toimijuutta.

Tarvikkeet: Juliste esimerkkitarinalla, Tiin taustatarina ja matkustamiseen sopivaa rekvisiittaa. Jokaisella lapsella voi olla oma reppu selässä. Työskentelyssä voidaan hyödyntää Tiin taustatarinaa tai kehittää matkan varrella uusi tarina. Juliste esimerkkitarinalla on tulostettavissa Suomen Mielenterveysseuran verkkosivuilta.

Valmistelut: Kiinnitä juliste esille tai heijasta sarjakuva videotykiltä. Muokkaa toimintaympäristö eri pisteiksi, joihin matkan aikana pysähdytään yhteiseen hämmästelyyn.

Vinkki: kotimaa – lentokone – passintarkastus – uusi kotimaa – uusi päiväkot

Toiminta

Lue Tiin taustatarinaa vaihe vaiheelta ja etsikää siihen uusia ulottuvuuksia matkan edetessä. Lasten kanssa voidaan myös luoda uusi tarina.

Tii joutuu muuttamaan uuteen maahan, mikä voi olla muuton syy? (Vanhempien uusi työ, kotimaan turvattomuus, perheen yhdistäminen)

On aika pakata! Mitä tarvitaan mukaan? Miettikää yhdessä lasten kanssa, mitä pakataan ja pakatkaa reput. Voidaanko kaikkea kotoa ottaa mukaan?

Nyt matka uuteen maahan voi alkaa. Voitte yhdessä miettiä, millä uuteen maahan matkustetaan?

Pohtikaa, mikä voi tuntua hauskalta uudessa maassa? Entä mikä voi tuottaa pettymyksiä?

Käytä taustatarinan lisäksi apukysymyksiä herätelläksesi lasten ajatuksia.

Mikä auttaa, jos tulee paha mieli ja ikävä vanhaan kotimaahan?

Millaista mahtaa olla, jos ei ymmärrä yhtään mitä kieltä muut ympärillä puhuvat?

Miten kotimaan läheisiin voidaan pitää yhteyttä?

Mitä haluaisit kertoa muille omasta kotimaastasi?

Millainen on sinun farinasi?

1.

Tii saapuu Suomeen.

Leikitäänkö
lumisotaa?

2.

Uudet asiat
ihastuttavat

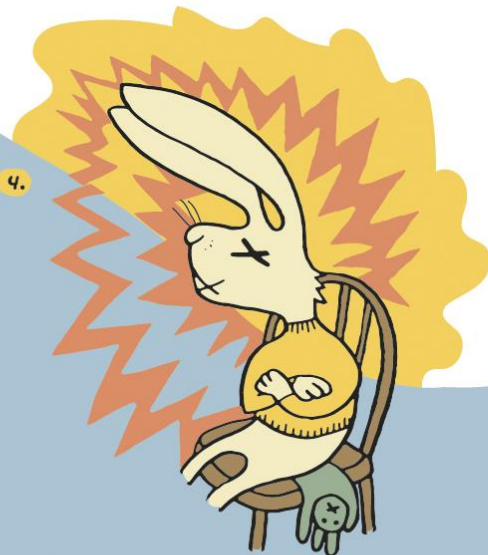
3.

Pikkuhiljaa uutuuden-
viehätys karisee

Meillä ruokakin
on parempaa

4.

5.

Hiljalleen suru
päätti lähteä pois.

6.

Lopulta elämä Suomessa alkoi
tuntua ihan tavalliselta.

Mennään
pelaamaan!

Miltä Tiistä tuntuu?

Tavoite: Yksilö- tai pienryhmätyöskentely, jossa harjoitellaan tunnetaitojen perusteita ja kykyä ilmaista tunteita. Taito säädellä tunteita auttaa lasta vuorovaikutuksessa ja vastoinikäymisissä. Eri tunteita opetellaan tunnistamaan, nimeämään ja pohtimaan syitä niiden taustalla.

Tarvikkeet: Työskentelyä varten tarvitaan Tiin taustatarina, värikyniä, tyhjä mustavalkoinen sarjakuva ja tarvittaessa tunnekortit. Mustavalkoinen sarjakuva on tulostettavissa Suomen Mielenterveysseuran verkkosivuilta.

Toiminta:

Väritetään tyhjää sarjakuvaa Tiin taustatarinan mukaisesti. Käy tarinaa läpi vaihe kerrallaan ja pysähtykää yhdessä miettimään Tiin tunteita.

Mikä väri kuvaa mitäkin tunnetta?

Keskustelun tueksi:

Mitä erilaisia tunteita löydätte Tiin tarinasta?

Mikä kunkin tunteen voi aiheuttaa?

Millaisissa tilanteissa lapset ovat itse erilaisia tunteita kokeneet?

Missä kohtaa vartaloa eri tunteet tuntuvat?

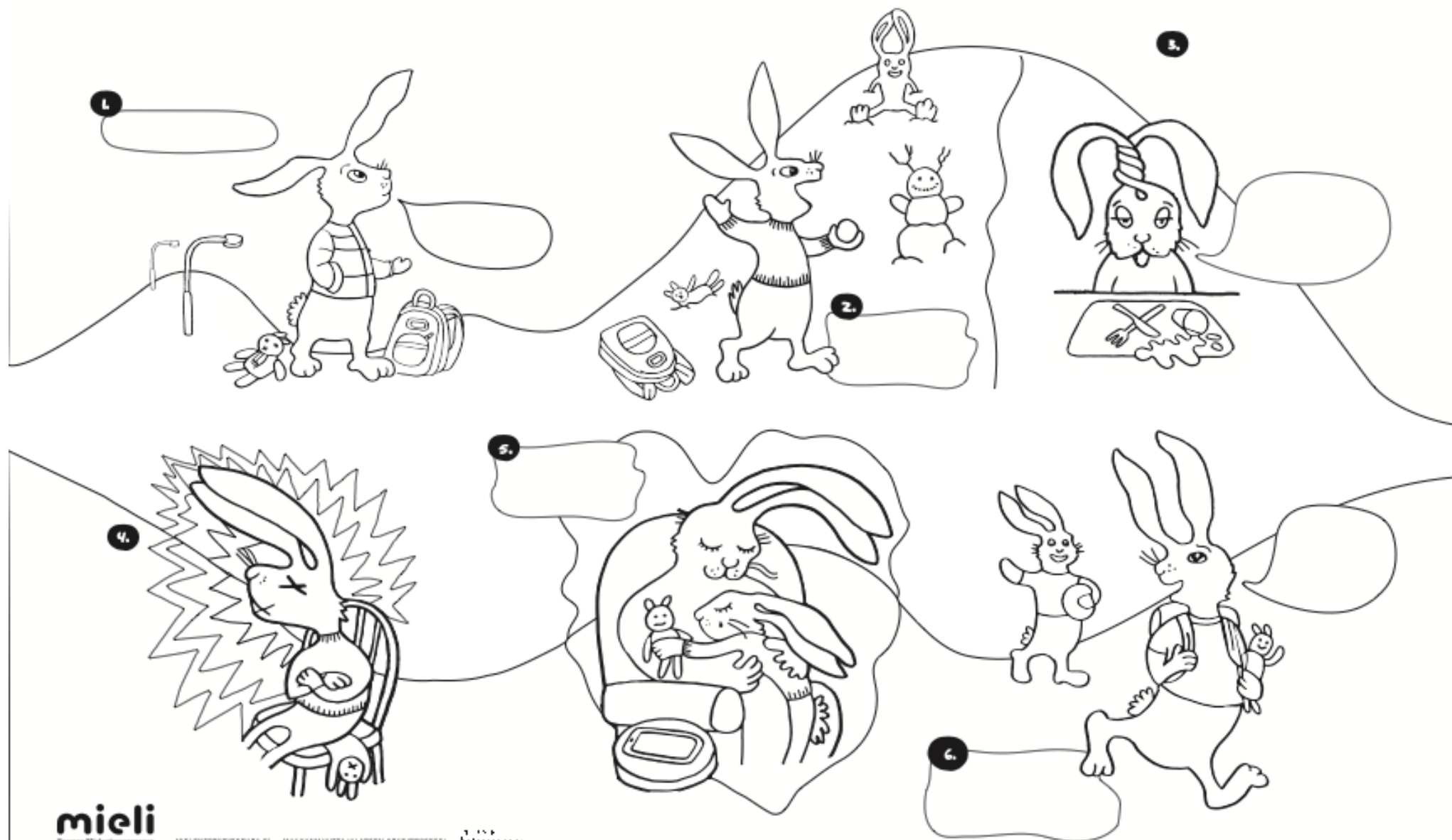
Mikä voisi auttaa ikävien tunteiden käsittelyssä?

Vinkki jatkotyöskentelyyn:

Sitä mukaa kun erilaisia tunteita tunnistetaan, voidaan työskentelyyn ottaa mukaan peili tai kamera.

Harjoitellaan ilmein ja elein erilaisia tunteita. Lapset voivat valokuvata, videoida tai katsoa peilistä, miltä mikäkin tunne näyttää omissa kasvoissa tai vartalolla.

Millainen on sinun farinasi?

Irralliset kuvakortit työskentelyn tueksi – tulosta ja leikkaa!

3.

Pikkuniljaa uufuuden-
viehätys karisee

Meillä ruokakin
on parempaa

4.

5.

Hiljalleen suru
päätti lähteä pois.

6.

Lopulta elämä Suomessa alkoi
tuntua ihan tavalliselta.

Kuvien lähteet

MIELI Suomen Mielenterveys ry. Materiaalit. Julisteet ja kortit. Millainen on sinun tarinasi? Maahanmuuttajalapsille.

<https://mieli.fi/fi/julisteet-ja-kortit/millainen-sinun-tarinasi-maahanmuuttajalapsille>